

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

XIII. Fuitne Superbia, an Infidelitas, primum protoplastarum peccatum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

II. DE PECCATO ORIGINANTE.

QVÆSTIO XII.

*An, & Cur permisit Protoplaste
tentari?*

I. LUTHERANOS quosdam refert *Lutherus Comment. in Gen. 1.* docuisse, Protoplastas non potuisse tentari, aut peccare, nec peccasse.

SVASERVNT ex principis Lutheri. 1. *Iusto. 1. Tim. 1. lex non est posita, sed peccatorum:* at ij erant iusti: Ergo ubi non est lex, ibi nec præuaticatio est.

2. Deinde prohibitio de non edendo, admonitio fuit qualis medicorum est, non lex.

II. S. Prosper censuit, causam permissionis, occultam fuisse superbiam prodromam tentationis.

III. *Ophite* fingeant, Serpentem fuisse Dei sapientiam, quæ oculos aperuit tentatis, in odium creatoris. *Manichæis*, erat Christus: *Origeni*, Delectatio: *Cirillo*, species serpentis assumpta: *Iuliano*, fabula, bestiam loqui: *Iosepho*, naturale tunc brutis fuisse loqui.

AVTOR. I. Verè obnoxij fuerunt tentationi; & peccarunt, teste pœnâ mortis inflictâ. Neque hanc causauit esus de ligno; sed peccatum.

1. Patet ex Scriptura in *Antichristo* p. 4. q. 10.

2. Si ideo peccare nequiverunt, quia non habuerunt legem, ut iusti: ceu aiunt; ergo lex prærequirit peccatum, ut posita peccatori, & id peccatum rursus aliud, sicque porro, Fuit itaq; lex naturæ lata ante peccatum.

II. Causa permissionis fuit soli nota Deo, teste *Aug. l. 11. in Gen. 4.* Congruentia tamen afferuntur à *Bellar. lib. 3. c. 2.*

III. Tentatio autem facta est à ve-

ro, naturalique serpente: Testibus S. Patribus: Ex quo dæmon est locutus. *Sap. 2. Inuidiâ diaboli mors intrauit, &c.* Non igitur ex natura ligni optimi secuta mors est.

DICO AD I. Iam liquet. Adde ex *Aug. l. de spir. & lit. c. 10. Lex pœnarum comminatoria non est posita iusto*, qui sponte, & amore recti recta operatur. Sicut, *Rom. 6. Nō estis sub lege, sed sub gratia.* Vel ut *Ambr. in Psal. 36. Iusto lex, in tabulis scripta, non est posita; nā scriptâ in corde feruat, probatque opere: Sed iniusto, ceu legis oblito, aut contemptori.*

AD II. Pœna mortis & verba ipsa esse legem teriam testantur. Porro *Ophitæ*, ex *Valentino hæresiarcha* nati, serpentem colebant pro Deo; Dam-nati anno 172. verus a. serpens fuit tentator; ut cui vera inflicta pœna fuit. Neq; tunc bruta loquebantur; quia & nunc loquerentur; cum nil naturale perdidissent.

QVÆSTIO XIII.

*Fuitne superbia, an Infidelitas, pri-
uum Protoplastarum pec-
catum?*

LUTHERVS in *Comment. ad Gen. 3.* asserit Infidelitatem fuisse; quod se morituros non crederint.

CALVINVS *Inst. 2. c. 1. §. 4. Infidelitas radix deflectionis fuit. Hinc autem emerfit ambitio & superbia.*

SVADENT. istis. 1. *Luth. Serpens in primis id persuadere studuit Eux. Scit enim Deus, quia qua die comederitis, aperientur oc. vestri. &c.*

2. *Luth. Calu. Fides est radix iustitiæ: ergo iniustitiæ, infidelitas.*

3. *Calu. Quia nunquam Adam ausus fuisset*

fuiſſet repugnare Deo, niſi incredulus ipſius verbo.

4. S. Bonau. & Scoti, ex S. Aug. 14. Ciu. c. 11. Peccatum primum fuiſſe Inobedientiam Adæ ex amore vxoris nimio. Quia ait Scotus, homo prius cognoscit alia, quàm ſe; ideo prius in Adamo fuit inordinatus vxoris amor, quàm propriæ excellentiæ.

5. Eſto fuerit Superbia, quò fierent ſicut Dij, Sed id fieri poſſe crediderunt; ergo prior fuit in eis infidelitas. Id ſi non crediderunt; vnde appetierunt fieri ſicut Dij?

AUTOR. Superbia fuit initium peccati, ita D. Th. 2. 2. q. 163. non vxorius amor amicitix vt S. Bonau. & Scotus volunt.

1. Teſte S. Scriptura in Antichriſto p. 4. q. 10.

2. Ita S. Patres Baſil. Chryſ. &c. S. Auguſt. lib. 8. de Gen. ad lit. cap. 11. cui Superbia & Inobedientia Adæ pro eodem ſumuntur: cum omnis inobedientia ſuperbus ſit præcepti contemptus.

3. RATIO fauet. I. Cum malos inter actus priores ſint interni, quam externi idque circa obiectum tam intelligibile, quàm ſenſibile; Cumque pars inferior à ſuperiore deficere nequeat, niſi prius hæc à Deo defeciffet: ideo concupiſcentia boni ſenſibilis præualere Non potuit in animo, niſi prius ipſe animus à Deo defeciffet: Itaque nec amor vxorius fuiſſe prior Elatione potuit.

2. Inter actus internos circa boni intelligibile, prior eſt actus circa finem hominis, qui in malis eſt Excellentia propria vt obiectum ſuperbiæ; quam circa media: Quia media appetuntur propter finem; non contrà.

3. Mens illuminata obſcurari ne-

quit errore, niſi prius obſcurata per auerſionem à Deo lumine vero: vt docet S. Aug. 14. Ciu. c. 13. At ſuperbia, appetens altiora ſe, fuit obſcuratrix prima. Vnde Aug. 1. de paſtoribus. c. 8. *ſuperbia mater infidelitatis eſt.*

4. Quia Auerſio à bono increato per ſe non eſt appetibilis, cum ſolum bonum ſit obiectum voluntatis: At, non velle Deo credere, talis eſt auerſio. In peccatis autem prior eſt conuerſio ad bonum creatum vt ideo auertamur à Deo, quia conuertimur prius ad creatum bonum. Prior ergo fuit ſuperbia, quàm infidelitas. Hæc tamen illam ſecuta fuit, in Eua prius ex ſerpente, Dein ex Eua in Adamo.

DICO AD I. Textus docet ſuaſam ſuperbiam: Aperientur oculi; Eritis ſicut Dij: & huc aſpirarunt ſeducti & excæcati.

AD II. Contrarium conſequentis ſequitur: Nã Quia fides eſt origo iuſtitiæ, ideo infidelitas eſt finis iniuſtitiæ, nõ origo. Quippe primum in generatione eſt vltimum incorruptione, vt ædificationis principium eſt fundamentum: euerſionis, tectum.

AD III. Adam non fuiſſet incredulus, niſi per elationem: & ſine hac non auſus fuiſſet diſcredere Deo; igitur elatio prior erat. Sic Aug. 14. Ciu. cap. 17.

AD IV. S. Auguſtinus vult amorem vxorium nimium fuiſſe priorem inobedientiã; at non priorẽ ſuperbiã. Dein Adam prius cognouit ſe, quàm vxorem; ob inſuſam ſcientiam. Nec neceſſe prius amari, quod prius cognoscitur, cum quid cognosci poſſit, &

nōn amari. Demum Eux pecc. primum fuit, ait Scotus, amor proprius; ergo & Adæ esse potuit idem.

AD V. S. Aug. passim ait superbiam in eo fuisse, quod optarint fieri Dij per imitationem, non per naturam; ne vlli subessent. Quod votum potuit inesse animo per inconfidentiam sine errore præuio.

III. DE PECCATO ORIGINATO SEV TRADUCE

QVÆSTIO XIV.

An sit peccatum aliquod Originale?

HILDRICVS ZVINGLIVS, patre suo Luthero iunior septennio, in Comment. ad Rom. 5. *In quo omnes peccauerunt*, sc. non propriè peccatum, ait, sed Effectum peccati, id est, *morbum seu defectum*: qui tamen per se culpabilis non est, ait lib. de baptr. tract. 3. *nec damnationis pœnam inferre potest*. Ibid. *Peccatum originale non est peccatum, nisi metonymicè; Sed morbus: id est, conditio, misera quidem illa, at multò lenior, quàm crimen meruerat*. Infrà. *Ista ad peccandum amore sui propensio est peccatum originale, non propriè peccatum, sed fons quidam & ingenium sc. actualium peccatorum*. Bullingerus, Bucerus, Gualt. excusant istum, quod originale distinguat ab actuali, & non neget esse peccatum orig: sed esse *Actionem sceleratam* dicat, Sic & Anabaptistæ.

ERASMVS Comment. in Rom. 5. *in quo omnes peccauerunt*, sc. imitatione, non propagatione, negat expresse originale esse peccatum: In secunda editione: obiecto ei Pelagianismo, fatetur se pecc. orig. agnoscere; at de modo Imitationis, seu Generationis silet.

Ergo tria asserit Zvinglius de pecc. Originali.

1. Esse morbum, sc. Concupiscentiam:

2. Hunc metonymicè esse peccatum: Rectè: Sed contra Lutheranos & Calu. qui volunt esse propriè peccatum.

3. Peccatum originale esse metonymicè peccatum.

LUTHERANI coguntur idem asserere. Quia peccatum originale est doni supernaturalis priuatio, quod superadditum fuit homini; & habitualis à Deo auersio: at hoc donum negant fuisse superadditum homini: ergo & negare debent pecc. orig. esse propriè peccatum.

SVADENT ZVINGLIANI istis cum Pelagio.

1. Ezech. 18. *Filius non portabit iniquitatem patris*.

2. Rom. 5. *Per vnus inobedientiam peccatores constituti sunt MULTI*; non omnes. Ergo Imitatione actuali multi; nam si Generatione; iam Omnes constituerentur.

3. Ibid. *Per vnum hominem, imitatione; non per duos generatione, peccatum intravit in mundum*.

4. 2. Cor. 4. *Omnes manifestari oportet, vt recipiat vnusquisque propria corporis, prout gestit*.

5. Rom. 5. *Vbi non est lex sc. cognita, ibi non est prauaricatio*; at non est cognitio legis in infantibus: ergo nec pecc. orig.

6. Rom. 7. *Absque lege peccatum mortuum erat; Ego autem sine lege viuebam aliquando*.

RATIO 1. Christi iustitia non creditibus nil prodest: ergo Adæ peccatum nil obest non peccantibus.

2. Deus remittit pecc. propria: ergo non imputat aliena.

3. Ratio peccati est esse voluntarium; at nil voluntarium inest infantibus.

4. Iulianus. Non peccat natus, non genitor, non creator. Ergo nemo.

5. Quia gignit, sapè est à p. or. ablutus.

6. Si p. o. trahitur generatione; foret naturale vitium. Hoc absurdum est: ergo non est peccatum.

7. Si nascuntur homines potestati Satanæ subiecti: ergo Sathan eorum est conditor.

AVTOR